

CALIFATS SARRAÏNS

TORRENT
2025

CALIFATS SARRAÏNS

TORRENT, FESTES 2025

El llibre ha participat en la convocatòria dels premis de la Generalitat per a la promoció de l'ús del valencià de l'any 2025

Edita:

Comparsa mora Califats Sarraïns

Depòsit Legal:

V-1299-2020

Coordina:

Javier Serer Sena

Fotografies:

© Ajuntament de Torrent

© Raúl Puig

© Javier Serer

© dels textos: els i les autors i autores

© de les imatges: els i les autors i autores i propietaris i propietàries

© de la present edició: Comparsa mora Califats Sarraïns

La comparsa mora Califats Sarraïns no es fa responsable, ni comparteix necessàriament les opinions dels seus col·laboradors.

SUMARI

06

Pròleg

08

Salutació Presidenta

10

Junta executiva

12

Califats Sarraïns

14

Califats infantils

16

20 anys d'història

26

Entrevistes als càrrecs

62

Crònica sopar càrrecs

78

Pregó de les festes

90

Indumentària a les festes

116

Capitanies i alferesies

120

Exposició d'indumentària

124

Crònica de festes

152

Programa d'actes

154

Himnes

156

Anuncis

PRÒLEG

Este any, per als Califats Sarraïns, no és un any qualsevol. Celebrem vint anys de trajectòria, festa i germanor, dues dècades en què hem crescut com a comparsa i hem escrit junts una història col·lectiva plena d'orgull i emoció. Vint anys de rialles, d'Entrades, d'amistat i d'esforç compartit que ens han consolidat com una gran família dins de les festes de Moros i Cristians de Torrent.

Per això, el 2025 és una data especial: és temps de mirar arrere amb agraïment i de mirar avant amb il·lusió. Recordem moments que ens han marcat —l'alferecia de 2010, la capitania de 2016 o la recent alferecia de 2024— i tornem a sentir la força de la festa en cada pas. Però també afrontem un nou repte, la alferecia mora de 2025, amb el mateix entusiasme que el primer dia.

En este camí, hi ha un element que sempre ens ha unit i ens ha donat identitat: la indumentària festera. Vestir-nos de moros o de cristians no és un simple ritual estètic: és la clau que transforma els carrers en un escenari viu, és la finestra que ens connecta amb la història i és el símbol que ens fa sentir part d'un col·lectiu. Sense vestits, no hi hauria festa; i gràcies a ells, la memòria medieval reviu cada any amb força i bellesa.

A Torrent, cada comparsa i cada filà té la seua pròpia vestimenta, que la fa única i inconfusible. Els cristians,

amb armadures, creus i tons metàl·lics, representen la noblesa i la força cavalleresca. Els moros, amb turbants, colors vius i teixits sumptuosos, evoken l'esplendor oriental i l'exotisme de al-Àndalus. Totes les peces, des dels cascs fins a les joies, des de les espases fins als brodats, tenen una funció simbòlica que va més enllà de l'ornament: són art, identitat i patrimoni.

Per als festers i les festeres que formen els Califats Sarraïns, el vestit és molt més que tela i metall. És emoció, és orgull i és un lligam que ens uneix als que estigueren abans, als que estem ara i als que vindran. Cada volta que ens el posem, sabem que estem continuant una tradició que dona vida al nostre poble i que converteix Torrent en un referent cultural i fester.

Vint anys després del nostre naixement, continuem amb la mateixa convicció: la festa és germanor, és cultura i és identitat compartida. Gràcies a tots els que ho han fet possible, i gràcies també a la ciutat que ens acull i ens anima a continuar escrivint noves pàgines d'esta història.

Per molts anys més,

Visquen els vint anys de Califats Sarraïns, visca la indumentària que ens dona vida i visquen les festes de Moros i Cristians de Torrent!

SALUTACIÓ DE LA NOSTRA PRESIDENTA: CRISTINA GARCÍA MORO

Estimats amics i amigues, festers i festeres:

Per fi arriben les nostres festes de Moros i Cristians de Torrent, eixe moment que tots i totes esperem amb il·lusió durant tot l'any. Dies plens de música, colors, emocions i germanor que ens uneixen com a comparsa i com a poble.

Per a mi és un vertader orgull i una gran responsabilitat estar al capdavant de **Califats Sarraïns** en este 2025. No podria fer-ho sense cadascun de vosaltres, sense la vostra ajuda, el vostre compromís i la vostra alegria. Sou vosaltres, amb el vostre esforç, qui feu gran esta comparsa i qui doneu sentit a la festa.

Vull tindre també unes paraules d'agraïment per a totes aquelles persones que, encara que no formen

part de la directiva, han treballat braç a braç perquè cada detall isca perfecte. Este any, com tots, hem pogut comprovar que la unió fa la força i que junts tot és possible.

Califats Sarraïns no som només una comparsa que ix al carrer en festes, som una gran família activa durant tot l'any: compartim bons moments, treballem col·lectivament i mantenim viva la flama de la festa més enllà del mes de juliol.

Que el crit de festa ressoni fort, que la música ens acompanye i que la germanor ens unisca un any més.

Bones festes a tots i totes.

10 CALIFATS SARRAÏNS 2025

JUNTA EXECUTIVA

**DES DE LA JUNTA DIRECTIVA VOLEM AGRAIR A TOTS I A TOTES ELS QUE
FORMEM LA GRAN FAMÍLIA DE CALIFATS SARRÏNS I ESPECIALMENT A TOTS ELS
QUE COMPONEN LES COMISSIONS DE TREBALL PER LA SEUA LABOR I AJUDA
DESINTERESSADA REBUDA.
GRÀCIES.**

PRESIDENTA:

CRISTINA GARCÍA MORO

SECRETÀRIA:

MARIA PUIG FERNÁNDEZ

COMPTADOR:

JORGE CARRETERO HONTANILLA

LOTERES:

ANA MARIA ALFARO ABAD

VICKY FELIPE MARTINEZ

DELEGADA DE FEDERACIÓ:

LETÍCIA SÁNCHEZ SORRES

VOCALS:

ESTHER GARCIA ARÇOS

MIGUEL SAHUQUILLO RICART

JOSE CALATAYUD GIMÉNEZ

PABLO DE SALAZAR MARTINEZ

VICENTE MARTINEZ PLANELLS

RAFAEL MAGAN OLIVA

CALIFATS

AGUT MOYANO, ENCARNA
ALFARO ABAD, ANA MARIA
ANDRES MARCILLA, PASCUAL
ANTONINO NOHALES, JOSE
ASENSIO DEL MORAL, FUENSANTA
BALLESTER PASCUAL, Mª TERESA
BERMELL GIL, VICENTE MANUEL
BLAZQUEZ DURAN, M^a EVA
CALATAYUD GIMENEZ, JOSE
CAMP REQUENA, JUAN MIGUEL
CARRETERO HONTANILLA, JORGE
COSTA MONTALBAN, JOSE MANUEL
DE SALAZAR MARTINEZ, PABLO
EL KHAYATI NAVARRO, OMAR VTE
ESCOBAR HUERTAS, JESUS
FABRA MORENO, RICARDO
FAJARDO PALOMO, NATI
FENOLL MIRASOL, MIGUEL ÁNGEL
FERNÁNDEZ FERNÁNDEZ, Mª JOSÉ
FELIPE MARTÍNEZ, ANA
FELIPE MARTÍNEZ, LAURA
FELIPE MARTÍNEZ, VICKY
FRANCO MONTERO, MANUEL
FOLGADO CHUST, ESTANISLAO
GARCIA ESPINOS, ESTHER
GARCIA GALLARDO, DAVID
GARCIA MORO, CRISTINA
GARCÍA SALAS, JOSÉ JAVIER
LASO SANCHEZ, SARA

SARRAÏNS

MAGAN OLIVA, RAFA
MARTINEZ PLANELLS, VICENTE
NIETO MORA, MARIA DOLORES
OCHANDO ROCA, GEMA
ORTS CERVELLÓ, YOLANDA
ORTS TORRIJOS, JUAN
PARDO HERNANDEZ, NOELIA
PASTOR SILLA, JORDI
PUIG BAVIERA, MARIA
PUIG ESPINOSA, RAUL
RAMIREZ OLMO, J.IGNACIO
RAMOS CHULIA, RUBEN
SAHUQUILLO RICART, MIGUEL
SAHUQUILLO RICART, INMA
SANCHEZ ARENAS, LETICIA
SANCHEZ ARENAS, MARIA DOLORES
SANCHEZ FABRA, VERONICA
SANCHEZ GARCIA, JOSE
SANCHEZ INAREJOS, INMA
SÁNCHEZ HINAREJOS, JOSÉ ANTONIO
SANCHEZ LOPEZ, ROSA
SANTAMARIA ANDREU, JOSE LUIS
SANTAMARIA ANDREU, XAVI
SERER SENA, JAVIER
SERER SENA, JOSE M^a
SILLA PONS, EUGENIO
SUBIRATS BALLESTEROS, ALBERT
VALOR ANCHEL, AMPARO

CALIFATS INFANTILS

ANDRES BALLESTER, LAIA

ANTONINO FELIPE, DAVID

ANTONINO FELIPE, MARIA

BERMELL PUIG, CARLA

BERMELL PUIG, IVAN

CAMP PARDO, HUGO

CARRETERO ALFARO, LYDIA

FABRA MIQUEL, RICARDO

FERNANDEZ ALCALÁ, CARMEN

FOLGADO SAHUQUILLO, ESTANISLAO

FOLGADO SAHUQUILLO, LOLA

GARCIA AGUT, ARIADNA

GIMÉNEZ LASO, MARC

MAGÁN SANCHEZ, SOL

MAGÁN SANCHEZ, MAR

MARTÍNEZ COSTA, ANA

SARRAÏNS

PASTOR SANCHEZ, ABRIL

PUIG SANCHEZ, RICARDO

RAMIREZ AMADOR, BELTRAN

RAMIREZ AMADOR, LOLA

RAMOS FELIPE, EMMA

RAMOS FELIPE, ENZO

RUBIO SANCHEZ, MARTA

RUDILLA SANCHEZ, PELAYO

RUDILLA SANCHEZ, VALENTINA

SAHUQUILLO BLAZQUEZ, MARIA

SAHUQUILLO BLAZQUEZ, MIGUEL

SAHUQUILLO BLAZQUEZ, PILAR

SANCHEZ GARCIA, CLAUDIA

SANTAMARIA FAJARDO, XAVI

SERER NIETO, FERRAN

SUBIRATS SANCHEZ, NOA

CALIFATS SARRAÏNS: 20 ANYS D'HISTÒRIA, FESTA I GERMANOR

16 CALIFATS SARRAÏNS 2025

Els **Califats Sarraïns** som una comparsa jove, però amb una trajectòria intensa i plena de records. Des del primer dia vam nèixer amb una meta clara: mantindre viva la tradició i gaudir de la festa envoltada d'amics, il·lusió i germanor. Hui, amb gran orgull, celebrem el nostre **20 aniversari**, dues dècades de vivències que ens han consolidat com una de les filaes mores més nombroses i estimades de Torrent.

Durant estos anys hem compartit moments inoblidables amb altres associacions, tant mores com cristianes, i mantenim un agermanament especial amb els **Templaris**, la setena filà cristiana de Torrent. Amb ells hem viscut junts grans fites, com les alferecies de 2010 (amb Verònica Sánchez) i de 2024 (amb la nostra companya **Esther Garcia i Espinós**) i la capitania de 2016, protagonitzada per **José Mª Serer i Sena**.

ELS ORÍGENS DEL NOM I LA HISTÒRIA

El nom de “sarraïns” té les seues arrels en l’edat mitjana. A Occident, així es coneixia de manera genèrica els musulmans, moros i fins i tot els pirates barbarescos que navegaven a la recerca de botins. La paraula prové de l’àrab *sharaka*, que significa “fruit de l’horta”. Durant les croades, este terme es va estendre per a designar a tots els àrabs que s’expandiren pel nord d’Àfrica, Orient Mitjà, Sicília i el sud d’Itàlia.

En el context històric, es parlava sovint de l'“Imperi Sarracè” per referir-se als primers califats governats per les dinasties omeia i abbàsida, representades simbòlicament en les nostres festes. En la península Ibèrica, l'esplendor arribaria amb el **Califat de Còrdova** al segle X, quan Abderraman III es proclamà califa i Al-Àndalus es convertí en un centre de cultura, ciència, filosofia i tolerància religiosa.

ELS NOSTRES ANYS CLAU

En només dues dècades, Califats Sarraïns hem deixat empremta en la festa de Moros i Cristians de Torrent. El nostre **primer gran repte va ser l'alferecia de 2010**, un any ple de novetats per a una comparsa que tot just començava, però en el qual vam demostrar que la joventut i les ganes podien fer grans coses.

En **2016** ens arribà la responsabilitat de la **capitania mora**, i Torrent va viure una Entrada elegant i espectacular, amb esquadres d'hòmens i dones, grups de ball i una carrossa final que encara molts recorden. Aquell any vam demostrar que la festa és, per damunt de tot, passió compartida.

El **2024** tornàrem a ser protagonistes amb la nostra segona **alferecia mora**, encapçalada per **Esther Garcia i Espinós**. Amb energia, entusiasme i compromís, Esther va portar l'estendard de la comparsa amb orgull, convertint aquell any en un dels més emocionants de la nostra història.

I ara, en **2025**, celebrem el nostre **20 aniversari**, una data que ens convida a mirar arrere amb emoció i endavant amb il·lusió. Assumim de nou l'alferecia mora, disposats a omplir els carrers de Torrent d'elegància, música i germanor, i a demostrar que Califats Sarraïns som molt més que una comparsa: som una família.

MÉS QUE UNA FESTA

Al llarg d'estos anys, els festers i les festeres, hem celebrat infinitat de moments junts: des de la tradicional **fiesta de la cervesa** al juliol al carrer Verge de l'Olivar, fins a cada acte fester que ens ha permés créixer com a col·lectiu i fer créixer també la festa de Moros i Cristians de Torrent.

Els Moros i Cristians no són només unes festes: són cultura, convivència i orgull de poble. Una celebració que no entén de colors ni de diferències, que ens uneix i ens emociona, i que hui és ja patrimoni i història viva de Torrent.

Des d'estes línies volem donar les gràcies a tots els presidents, juntes directives, col·laboradors i, sobretot, a cada fester i festera que ha format part d'este somni anomenat Califats Sarraïns. Perquè sense vosaltres res d'açò hauria sigut possible.

Per als que estigueren, per als que estan i per als que vindran: **visquen els 20 anys de Califats Sarraïns i visca la festa de Moros i Cristians de Torrent!**

CHRISTIAN TRIGUERO, CAPITÀ MORO 2025: “UN SOMNI QUE SIMBOLITZA ORGULL, EMOCIÓ I COMPROMÍS AMB TORRENT”

Christian Triguero Gabaldón, advocat de professió i torrentí apassionat per les tradicions, és enguany l'encarregat d'alçar la bandera del bàndol moro en les festes de Moros i Cristians de Torrent 2025. El seu nom està vinculat a la comparsa **Beduïns**, en la qual s'inicià l'any 2017 i on, a més de viure la festa amb intensitat, ha exercit un paper fonamental en la gestió com a secretari de la comparsa, un càrrec que li ha permés conèixer a fons tant l'organització interna com la màgia que es viu als carrers.

Ara, el destí li ha regalat un dels moments més importants de la seua trajectòria festera: ser **Capità Moro 2025**. Una responsabilitat que ell mateix descriu com un repte carregat de significat: *“No és només un títol personal, és un reconeixement col·lectiu, un gest cap a la meua comparsa i, alhora, un orgull immens cap a la ciutat que m'ha vist créixer”*.

Per a Christian, assumir este càrrec és un honor que transcendeix la seua figura i que el connecta amb tota la història de les festes torrentines. *“És passió, emoció i responsabilitat. Ser la veu i la imatge d’una comparsa tan estimada com els Beduïns, i fer-ho en nom de Torrent, és un privilegi que no té comparació”*, assegura.

LA FESTA COM A PATRIMONI VIU

Amb la perspectiva de qui ha viscut de prop els últims anys de creixement, Christian destaca que els Moros i Cristians de Torrent han fet un pas de gegant en la Comunitat Valenciana: *“Cada any som més, cada any sorprendrem més. Hem aconseguit projectar la nostra festa fora de les nostres fronteres, convertint-la en un autèntic referent cultural i social. És foc, pólvora, música i història que es fonen per a deixar una empremta inesborrable”*.

El Capità Moro subratlla que, tot i els avanços tècnics i l'espectacularitat creixent, la festa no ha perdut mai el seu esperit original: *“Ara disposem de més recursos, més tecnologia i més mitjans que fa anys. Però la flama que ens fa desfilar, la que ens mou per dins, continua sent la mateixa. L'essència no s'ha diluït. Continuem caminant amb el cor, i això és el que mai canviara”*.

LA GRAN ENTRADA, UN INSTANT ÚNIC

Si hi ha un moment que Christian espera amb especial il·lusió és la **Gran Entrada Mora del 29 de juliol**. El descriu amb paraules carregades de sentiment: *“És molt difícil d’explicar. El batec dels tambors, el rostre expectant del públic, la força del boato... tot es conjuga en una emoció desbordant. Quan encapçale les tropes mores i mire arrere, sabent que darrere meu camina tota una comparsa, serà un moment irrepetible en la meua vida”*.

Pel que fa al boato, guarda el secret amb discreció, però deixa caure algunes pistes: *“Hem treballat molt perquè siga una autèntica oda a la força i a l’elegància del bàndol moro, i en particular dels Beduïns. Música, dansa i un espectacle escènic potent faran vibrar la ciutat. Estem bolcant tota la nostra passió i afecte perquè Torrent puga sentir que viu una nit històrica”*.

UN ANY QUE CANVIA VIDES

Més enllà de la desfilada i de l'espectacle, Christian reconeix que la Capitania és una escola d'aprenentatge i una font inesgotable d'emocions: *“Reunions, preparatius, nervis, complicitats... És una muntanya russa, però una muntanya russa que tornaria a pujar sense dubtar-ho. Cada detall, cada decisió, cada assaig forma part d'un regal inoblidable”.*

Amb la mirada plena d'agraïment, conclou amb una frase que resumeix el que sent en este 2025:
“Ser Capità Moro és un somni fet realitat, però també una experiència que et marca de per vida. Este any quedarà gravat en mi per sempre, i no hi ha prou paraules per a descriure-ho”.

PAU BERMELL, ALFÉREZ MORO 2025: “UN VIATGE EMOCIONAL QUE RECORDARÉ TOTA LA VIDA”

Pau Bermell Morera viu enguany un dels capítols més intensos i esperats de la seua trajectòria fester. La seua vinculació amb els Moros i Cristians de Torrent no és casualitat: forma part de la comparsa **Sumayl's**, amb la qual ha crescut des de ben menut, respirant pólvora, música i emoció dins i fora de casa. *“Per a mi, esta festa sempre ha estat present. Des de menut, a la meua família es vivia amb intensitat, i jo he heretat eixa passió”*, recorda amb un somriure.

En 2025, li ha arribat el moment de ser protagonista. És el **segon alférez en la història de la comparsa Sumayl's** i el cinqué càrrec fester que ostenta esta agrupació. Una fita que ell viu amb orgull i que afronta amb la humilitat d'algú que sap que representa molt més que a si mateix: *“És una responsabilitat immensa i, alhora, un regal increïble. Cada pas que done el faré amb el cor ple d'orgull per la meua comparsa i pel meu poble”*.

UN SOMNI COMPARTIT AMB ELS SEUS

Per a Pau, ser Alférez Moro és la culminació d'un camí col·lectiu. Assegura que res d'això seria possible sense la seua comparsa, que l'ha donat suport des del primer moment. *"Sumayl's és casa meua, la meua família festera. Ells m'han vist créixer i ara tinc l'oportunitat de tornar-los un poc de tot el que m'han donat"*. A més, reconeix que es mira en l'espill d'altres figures que l'han inspirat, com Sibe, antic capità i un referent dins de la comparsa.

La seua joventut no li resta maduresa a l'hora de valorar el creixement d'una festa que ja és molt més que una cita local: *“Hem passat de ser una celebració del poble a convertir-nos en un referent de tota la Comunitat Valenciana. La Federació, les comparses, les bandes i el mateix poble de Torrent hem aconseguit fer un pas endavant que ens situa en el mapa festiu amb un prestigi innegable”.*

TRADICIÓ I MODERNITAT DE LA MÀ

Tot i que Pau ha viscut la festa des de fa anys, reconeix que el que més l'impresiona és la seua evolució. *“Ara els boatos són més innovadors, hi ha més professionalització en cada detall i més connexió amb la societat actual. Però, malgrat tot, el motor és el mateix: l'ànima de la festa, la passió que ens mou, això continua intacte”.*

LA MÀGIA DELS GRANS MOMENTS

Si hi ha instants que Pau espera amb el cor accelerat són l'Entrada **de Bandes** i, sobretot, la **Gran Entrada del 29 de juliol**. Els descriu com una experiència única i irrepetible: *“Quan sonen els timbals i notes com vibra el carrer, hi ha una energia que t'envolta. Sents com si la pell se't posara de gallina i el cor bategara més de pressa. És una màgia que sols pots entendre si la vius des de dins”*.

Sobre el boato, revela que tindrà un caràcter molt especial: *“El definiria com a místic. Volem crear un ambient carregat de simbolisme, on cada element tinga una història darrere. No es tracta només d'un espectacle visual, sinó d'una experiència espiritual, de connexió amb el públic i amb la mateixa essència de la festa”*.

UN ANY PER A COMPARTIR I RECORDAR

Per a Pau, este 2025 també té un valor afegit: la relació amb la resta de càrrecs festers. *“Amb Christian, Merce i Julio hem creat una complicitat molt bonica. Som un equip molt unit i això fa que el camí siga més fàcil i més divertit. A més, la Federació ens acompanya i ens dona tot el suport que necessitem”*.

Amb agraïment sincer, reconeix que sense la seua comparsa res d'això tindria sentit: *“Sumayl's és el meu origen i el meu destí dins de la festa. Compartir aquesta alferecia amb ells i elles és un dels majors regals que m'ha fet la vida”*.

I conclou amb unes paraules que deixen clara la dimensió personal del moment que viu: *“Este any m'està canviant per dins, m'està ensenyant a valorar encara més la força de la festa i el poder de la germanor. Sé que serà un dels anys més bonics i intensos de la meua vida, i el recordaré sempre amb emoció”*.

MERCEDES MORA, CAPITANA CRISTIANA 2025:

**“LA MEUA CAPITANIA
ÉS UN REGAL QUE
COMPARTISC AMB
TORRENT”**

Torrentina de naixement i de cor, és una d'aquelles persones que viu la festa i la tradició amb intensitat i entrega. Compromesa amb la cultura popular i amb el que significa “fer poble”, sempre ha estat vinculada a les celebracions més arrelades: falles, Setmana Santa, clavaries, folklore i, per descomptat, els **Moros i Cristians**. Este 2025, li ha arribat el moment de convertir-se en protagonista amb majúscules com a **Capitana Cristiana**, representant la seua Filà **Les Ballesteres de l'Amagada de la Ploma**.

Per a Mercedes, este càrrec és un privilegi que viu amb orgull i amb una gran dosi d'il·lusió: *“Assumir la capitania és un regal immens. Representar a la meua filà, al bàndol cristià i, sobretot, a la ciutat que m'ha vist créixer és una experiència que m'ompli de felicitat i responsabilitat a parts iguals”*.

UNA VIDA LLIGADA A LA FESTA

Ha estat present des dels inicis, quan la festa començava a caminar a principis dels anys noranta, i des de llavors ha anat vivint la seua evolució: primer com a espectadora, després com a participant activa i ara com a Capitana. *“He vist com la festa ha anat creixent, adaptant-se als temps i obrint-se a noves generacions. És una satisfacció comprovar que aquells primers passos han donat lloc a una celebració consolidada i estimada per tot el poble”.*

Les Ballesteres, la seua filà, han jugat un paper fonamental en esta trajectòria. Formada per dones valentes, ha estat un referent dins del bàndol cristià i, segons Mercedes, un exemple de com la diversitat enriqueix la festa: *“Hui en dia tenim dotze filaes cristianes i dotze mores, amb una gran varietat: n’hi ha exclusivament femenines, altres mixtes... però sempre amb un denominador comú: la germanor i el bon ambient”*.

LA CONTINUÏTAT ASSEGURADA

Un dels aspectes que més valora Mercedes és la incorporació dels més joves, que garanteixen que la festa tinga futur: *“Quan veus la il·lusió dels xiquets en la Entraeta Infantil o la implicació dels joves en cada acte, t'adones que la festa està assegurada per a molts anys més. I això és un motiu d'orgull per a tots”*.

EL MOMENT CULMINANT: LA GRAN ENTRADA

Tot i que Mercedes gaudeix de cada activitat del programa fester, reconeix que hi ha un instant que espera amb especial emoció: la **Gran Entrada Cristiana del 29 de juliol**. *“És el moment cúlmen de la capitania, l'encontre amb el meu poble, amb la festa i amb la seua gent. No hi ha res comparable a desfilat pel carrer, sentir la música, la pólvora i l'energia de Torrent”*.

Pel que fa al boato, no vol revelar massa detalls, però sí que avança el seu missatge central: *“Hem volgut fer un gest simbòlic cap a la unitat entre cultures. Les ballesteres estaran representades per dones d'orígens diversos, i això transmetrà la riquesa de la nostra societat. A més, la música serà un element clau, perquè és capaç d'unir, emocionar i fer vibrar alhora”*.

UN ANY INTENS I EMOCIONANT

Per a Mercedes, la capitania no és només un càrrec, sinó un viatge personal i col·lectiu ple d'experiències. *“És un any carregat d'actes, d'activitats i també de preocupacions, perquè tot isca bé i estiga a l'altura. Però sobretot, és un any ple d'alegries, de moments compartits i d'emocions que guardaré sempre en la memòria”.*

Amb un somriure sincer, conclou: “*Ser Capitana Cristiana és un somni que no s’oblida. Visc amb tota la intensitat i alegria possible, perquè sé que és un regal irrepetible. Quan passen els anys i mire arrere, recordaré este 2025 com un dels capítols més bonics de la meua vida*”.

JULIO PALOP, ALFÉREZ CRISTIÀ 2025: “ELS MOROS I CRISTIANS SÓN UNA ESCOLA DE GERMANOR I CONVIVÈNCIA”

Julio Palop Andreu, mestre de Primària, pare de tres fills i torrentí orgullós de les seues arrels, viu en 2025 un dels capítols més especials de la seua trajectòria vital i festera. La seua estima per les tradicions locals l'ha portat a assumir enguany el càrrec d'**Alférez Cristià**, representant la seua estimada **Filà Els Comilitons** en les festes de Moros i Cristians de Torrent. Amb quaranta-cinc anys, afronta este repte amb emoció, responsabilitat i un gran sentit de comunitat: *“Esta festa és un reflex de la convivència, de la unió i de les ganes de gaudir junts. Per això emociona tant”*.

DELS RECORDS FAMILIARS AL COMPROMÍS FESTER

La relació de Julio amb Els Comilitons és llarga i plena de complicitats. Molts dels fundadors de la Filà eren amics íntims i familiars seus, i això va fer que des de sempre la sentira molt pròxima. No obstant això, no va ser fins a l'any 2006 quan va fer el pas definitiu per convertir-se en fester actiu, després de viure des de fora la primera Capitania de

la Filà i quedar-se meravellat de la intensitat amb què es vivia. *“Vaig descobrir que era molt més que una desfilada: era una experiència compartida, un punt de trobada on persones diferents es convertien en família”.*

Amb els anys, esta vinculació s’ha anat consolidant, fins que, després de rumiar-ho amb la seua família i rebre el seu suport incondicional, va decidir fer un pas endavant i presentar la seua candidatura a Alférez. El moment clau arribà en acabar les festes de 2024, quan va anunciar-ho a la seua Filà i està, amb entusiasme, el va elegir com a representant.

UN REpte QUE ES VIU AMB INTENSITAT

Des de llavors, Julio ha viscut un any ple d'actes, reunions, coneixences i moments que ja formen part del seu bagatge personal. Però si hi ha una cosa que destaca per damunt de tot és la connexió que ha establert amb la resta de càrrecs festers del 2025.

“Ha sigut sorprenent i meravellós veure com persones que amb prou feines ens coneixíem s’han convertit en amics de veritat. Eixa és la màgia de la festa: unir desconeguts i transformar-los en família”.

LA FORÇA D'UNA FESTA QUE NO PARA DE CRÉIXER

Julio no dubta a l'hora de valorar l'impacte que han aconseguit els Moros i Cristians de Torrent en les últimes dècades. Tot i ser una festa relativament jove, que va començar fa un poc més de trenta anys de la mà dels clavaris dels Sants Patrons, hui ja és un autèntic referent dins del calendari festiu valencià. *“És impressionant pensar com d'aquells inicis improvisats hem passat a ser una de les cites*

imprescindibles de l'estiu torrentí. Les filaes s'han consolidat com a motors de la festa i han aconseguit fer que molts torrentins i torrentines tornen cada juliol al poble per no perdre's la setmana gran".

A més, destaca el valor econòmic i social que genera: "És una celebració que mobilitza a centenars de persones, que atrau públic i que situa a Torrent com un pol cultural i festiu dins de la província i de la Comunitat Valenciana. Això és una fita que hem de cuidar i posar sempre en valor".

MIRANT CAP AL DIA GRAN

Entre els actes que espera amb més emoció, Julio té molt clars alguns moments clau: la **Entradeta Infantil**, que simbolitza el futur de la festa; les tradicionals **Trabucades**, carregades de pólvora i discursos que omplin els carrers d'intensitat; i, per descomptat, la **Gran Entrada Cristiana del 29 de juliol**. “No puc avançar res... és top secret!”, comenta entre rialles, però assegura que l'espectacle serà fidel a l'esperit d'Els Comilitons i que no faltaran detalls que emocionaran el públic i homenatjaran Torrent.

UN ANY PER GUARDAR AL COR

Amb humilitat i gratitud, Julio reconeix que este càrrec li ha regalat experiències que mai oblidarà: *“És un any que es viu amb una intensitat difícil d'explicar. Hi ha nervis, hi ha feina, hi ha preocupacions, però també hi ha moments d'una alegria immensa. Quan mire arrere, sé que pensaré que ha valgut la pena cada segon”*.

Amb el seu humor característic, resumeix el que viu amb una sola expressió: “*Im-presionant*”. Una paraula que sintetitza un any que, sense dubte, quedarà gravat tant en la seua memòria com en la història recent de les festes cristianes de Torrent.

CRÒNICA DE L'EXALTACIÓ DELS CÀRRECS DE MOROS I CRISTIANS 2025 UNA VETLADA D'EMOCIÓ, RESPONSABILITAT I GERMANOR

L'Àgora del Parc Central de Torrent va tornar a vibrar amb l'ànima festiva d'una ciutat que viu les seues tradicions amb orgull i intensitat. La nit de l'exaltació dels càrrecs de les Festes de Moros i Cristians 2025 va omplir l'espai de música, llums i emocions compartides. Un acte solemne i alhora familiar que marca l'inici oficial d'unes celebracions esperades per tota la ciutadania.

UNA ENTRADA CARREGADA DE SIMBOLISME

La vetlada començava amb un còctel de benvinguda amenitzat per melodies medievals en directe. La música, suau i evocadora, preparava el terreny per a un dels moments més esperats: l'entrada dels alféreces. Pau Bermell, de la comparsa **Sumayl's**, va rebre l'ovació del públic en el seu paper d'alferes moro. Al seu pas, la solemnitat es barrejava amb la il·lusió d'un càrrec que definia com a “un

honor que perdurarà tota la vida”. Al seu costat, Julio Palop, de la filà **Comilitons**, es presentava com a alferes cristià, visiblement emocionat: “És difícil explicar amb paraules la sensació de portar la responsabilitat d’un poble i d’una història que ens identifica com a torrentins”.

Tot seguit, l’Àgora esclatava en aplaudiments amb l’entrada dels capitans. Christian Triguero, de la comparsa **Beduïns**, assumia el càrrec de capità moro. En les seues paraules va voler destacar el paper de la seua comparsa i de la seua família: “Este somni no és només meu, és compartit amb tots vosaltres, companys i amics que m’acompanyeu en este camí”. Finalment, Merce Mora, de les **Dames Ballesteres**, encarnava el paper de capitana cristiana. Amb veu emocionada, subratllava que “representar a les dones i als homes de la nostra filà és un orgull immens, però també una responsabilitat que assumisc amb respecte i gratitud”.

EL VALOR D'UNES PARAULES QUE UNEIXEN

Els quatre càrrecs van coincidir a ressaltar la importància de la festa com a element d'unió i convivència. Tots van posar en relleu que el seu paper és fruit d'una història col·lectiva, teixida amb esforç, germanor i tradició. La seua emoció es va contagiar a un públic que va viure cada intervenció amb silencis respectuosos i aplaudiments entusiastes.

RECONÉIXER LA FESTA I ELS SEUS PROTAGONISTES

La regidora de Festes, María Fernández Aracil, va fer lliurament de les medalles als càrrecs, un símbol del seu compromís amb la ciutat i amb la festa. També van rebre els estendards commemoratius de mans del president de la Federació de Moros i Cristians de Torrent, Xavi Santamaría.

En el seu parlament, la regidora va remarcar que “estes festes són un referent de la nostra identitat i un motor que impulsa el turisme, l’economia i sobretot l’orgull de pertànyer a Torrent”. A més, va animar la ciutadania a viure-les en primera persona: “Són unes festes obertes a tothom, plenes de color, de música i de moments inoblidables”.

LA VETLADA INTERROMPUDA PEL VENT

Quan tot estava preparat per a continuar amb la tradicional revetla, tres DJ esperaven per omplir la nit de ritmes i festa. Però les condicions meteorològiques, marcades per un fort vent, van obligar a prendre una decisió difícil: la suspensió de l'acte. Per recomanació de la Policia Local i Nacional, l'Ajuntament va ordenar el desallotjament preventiu de l'Àgora.

El procés es va dur a terme amb absoluta normalitat i amb un comportament exemplar per part de tots els assistents. L'Ajuntament va voler agrair públicament la comprensió i la col·laboració de la ciutadania: “Una vegada més, Torrent ha demostrat el seu civisme i responsabilitat davant d’una situació complicada”.

SOLIDARITAT DESPRÉS DE LA DANA

La suspensió de la festa, motivada per la seguretat, va evocar records recents d'una altra situació difícil: **la DANA que va colpejar Torrent el 29 d'octubre de 2024**. Aquell dia, la pluja va caure amb una intensitat inusual i, en poques hores, diversos barris i urbanitzacions van quedar greument afectats. Les imatges de carrers convertits en rius i de cases inundades encara estan molt presents en la memòria col·lectiva.

Davant d'aquella emergència, la resposta de la ciutat va ser immediata. La **Federació de Moros i Cristians de Torrent**, junt amb totes les seues comparses i filaes, es va mobilitzar de manera exemplar. Centenars de festers es van transformar en voluntaris, posant-se al servei de la ciutadania sense importar hores ni condicions. Molts d'ells ajudaren en les tasques de neteja de carrers i habitatges, altres recolzaren a les famílies que ho havien perdut quasi tot, i molts col·laboraren amb els serveis municipals i entitats socials per a arreplegar i repartir aliments, roba i materials de primera necessitat.

La solidaritat va anar més enllà del món fester: nombroses associacions, entitats veïnals i una gran part de la població es van unir a este esforç col·lectiu. Gràcies a eixa implicació, Torrent va poder alçar-se de nou i oferir suport a les persones més vulnerables en aquells dies tan difícils.

Eixa experiència va deixar també una marca profunda en els cors. La DANA del 29 d'octubre no sols va deixar destrosses materials, sinó també un **dol col·lectiu** per les persones que perderen la vida i per aquelles famílies que van patir pèrdues irreparables. L'acte d'exaltació va voler deixar un espai de record i respecte per a totes elles. La memòria de les víctimes, així com la gratitud a totes les persones que van donar el millor de si mateixes, va estar present en les paraules dels càrrecs i en el silenci compartit dels assistents.

Així, la festa es convertia també en **homenatge i reconeixement**. Perquè si alguna cosa defineix al poble de Torrent és la seua capacitat de transformar el dolor en força i la desgràcia en germanor. Les festes de Moros i Cristians del 2025 naixen marcades per esta experiència: una ciutat que, davant l'adversitat, es fa més gran i més unida.

UN FUTUR DE FESTA I CONVIVÈNCIA

Malgrat la suspensió de la revetla, la vetlada d'èxaltació va quedar gravada en la memòria com un acte ple d'orgull, emoció i responsabilitat. Torrent ja respira ambient de Moros i Cristians. Els càrrecs del 2025 representen la força d'una tradició que no sols ompli carrers de música i pólvora, sinó que també recorda el valor de la unitat davant l'adversitat.

Com va assenyalar l'alferes moro, Pau Bermell:
“La festa és alegria, però també és memòria i
germanor. Des d'ara, ens preparem per a viure uns
dies que seran història”.

I així, Torrent es disposa a celebrar unes festes
que, més enllà de la pólvora i el color, són testimoni
del caràcter d'un poble que sap conviure, ajudar i
somiar junts.

CRISTINA BEA, PREGONERA FESTES 2025

Com anem? Torrentins, torrentines, bona nit! Ja tenia ganes de saludar-vos. La pluja va voler que este moment s'haguera ajornat un parell de dies –pregonera plujosa, pregonera joiosa, ja m'havia adaptat al refranyer feliçment–, però ho done per molt bo perquè quin privilegi veure-vos en esta gran nit de germanor ací, a la Plaça Major.

Qui li havia de dir a la xiqueta que va créixer ací al costat, al número 3 del carrer Baviera, que passava cada dia per davant d'esta Torre en anar i tornar de l'escola, que jugava al seu voltant, que sempre es preguntava què es veuria a través d'aquelles finestretes que ella mirava des del menjador de sa casa, que es fascinava pensant en com hauria sigut la seua època com a presó, que ha viscut als seus peus xarrades, revetles, mercats, focs artificials...

Qui li havia de dir a eixa xiqueta que hui estaria ací, davant d'este símbol de Torrent i de la meua vida, fent el pregó de les festes de Moros i Cristians de la seua ciutat, de la nostra ciutat, davant de tants torrentins i torrentines, davant de moros i cristians, representants institucionals, família, amics, davant de tantes cares conegudes i d'altres no tant que vos heu congregat hui ací. Moltes gràcies per la vostra atenció i estima.

He dit ciutat, però jo i segur que molts de vosaltres també teniu el costum de parlar de poble. I això de poble és per la familiaritat dels nostres barris, per eixos saluts en creuar-nos pels nostres carrers, perquè de veres no som només una ciutat, sinó una gran ciutat amb al voltant de 90.000 habitants, la sisena ciutat més gran de la Comunitat Valenciana, darrere de València, Alacant, Elx, Torrevella i Castelló. Torrent destil·la al mateix temps l'essència d'un poble i d'una gran ciutat, el que som i és una cosa que repetisc amb orgull allà on vaig.

Orgull i emoció com la que sent hui en veure'm ací. Vos assegure que és una cosa que no havia imaginat en la meua vida. Moltes vegades em pregunten o m'han preguntat al llarg de la meua carrera quin és el meu somni professional... i el que tinc la sort de viure en la meua faena supera qualsevol cosa que haguera somiat... El periodisme em continua regalant experiències, amistats, reptes i nous somnis mai somiats com este, ser la pregonera de les festes de Torrent, amb el permís del capità moro per la comparsa Beduïns, Christian Triguero; de la capitana cristiana de la filà Ballesteres, Merce Mora; de l'alferes moro, Pau Bermell, de Sumayls; i l'alferes cristià, Julio Palop, de Comilitons.

És per a mi un honor, una alegria i, repetisc, un orgull que li dec al president Xavi Santamaría, a la Federació de Moros i Cristians de Torrent, que va pensar en mi per a dirigir-me a vosaltres. Gràcies, Xavi, Federació, i a Arturo García, regidor de Serveis Socials de l'Ajuntament de Torrent, que va fer, permeteu-me el símil, d'alferes, per traslladar-me un oferiment com este pel qual jo només puc donar-vos les gràcies, gràcies, gràcies, perquè això és un regal amb el qual jo mai comptava.

Diuen que ningú és profeta en sa terra, i jo estic molt feliç de no encaixar en esta expressió, de ser torrentina i sentir l'estima dels meus veïns i veïnes. No només hui, ací i ara, sinó també pels carrers o per xarxes socials. Ja sabeu quan uneix el futbol.

Però si d'unir es tracta, no ho fan menys les festes, estes festes de Moros i Cristians de Torrent que des del seu naixement en 1987 no han fet més que créixer i créixer exponencialment: que teixeixen amistats, relacions personals i professionals, que uneixen persones de diferents estrats socials, ideologies i maneres de percebre i sentir el món.

Unes festes en què es comparteix un sopar com el de hui, m'han dit que amb prop de 1.200 persones, quasi res, trabucades, l'entradeta infantil d'ahir, la Gran Entrada del pròxim dimarts, música i balls... amb Moros i Cristians, dos bàndols, 12 comparses mores i 12 filaes cristianes. Més de 3.000 persones que viuen i senten, que viviu i sentiú estes festes intensament. I que bonica és eixa convivència no només durant estos dies de festa, fins al pròxim dia 30, sinó durant tot l'any, perquè vaja tela com vos ho munteu de bé...

Jo enguany tinc el luxe, el privilegi de participar activament en ella, gràcies a Alfaquies, a Manolo Puchol, a qui sent família, amb Vicente Soler, Gerardo... Gràcies també a la seua presidenta, Marta González. M'han obert les portes en este any tan especial per a mi de la seua kàbila i la seua comparsa. Amb ells desfilaré en la Gran Entrada del pròxim dimarts i em fa una tremenda il·lusió.

D'esta comparsa, d'Alfaquies, la segona fundada a Torrent, després de Buadins, allà pel 1991, en va formar part mon pare durant deu anys en els quals jo també vaig viure molt de prop cada preparació per a la trabucada, la vida de la cabila, la germanor entre els seus membres, l'espectacularitat de les indumentàries, els sopars com este als peus d'esta Torre que viu esta tradició festera sobre la qual estos dies m'ha donat per investigar i he sabut que la primera festa de Moros i Cristians documentada va ser a Lleida en 1150 per la boda del Comte de Barcelona, Ramon Berenguer IV, amb Peronella d'Aragó. Es commemoraven les batalles i els conflictes entre els dos bàndols durant la reconquesta espanyola i les lluites posteriors contra atacs de pirates i corsaris.

Una tradició que ha posat Torrent en el punt de mira pel seu atractiu turístic. Desgraciadament, estos mesos hem sigut notícia per la DANA que va assolir la nostra terra el passat 29 d'octubre, amb 228 morts, que va afectar 89 municipis valencians, entre ells, el nostre, Torrent, amb desenes de famílies afectades al nostre terme.

I em permetreu que mostre el meu especial afecte per a totes les comparses i filaes que estos dies viuen la seua DANA particular per la mort d'alguns dels seus membres. Sobretot, vull transmetre el meu condol i la meua estima a Contrabandistes i a la família i amics de Diego Herreros, grandíssim representant de la filà cristiana i de les festes de Moros i Cristians de Torrent que ens ha deixat, tristament.

El meu afecte per a tots vosaltres, vosaltres, afectats per unes DANES i altres, i el meu desig màxim que el pas del temps acomode els vostres sentiments. Tant de bo dies com estos els ajuden, vos ajuden, a recobrar somriures encara en reconstrucció. I no només dels torrentins i torrentines, sinó també dels nostres veïns de Picanya, Paiporta, Alaquàs, Aldaia, Albal, Catarroja, Sedaví, Alfafar, Benetússer i tantes i tantes poblacions danyades els habitants de les quals, molt segur que en algun moment es deixen caure per Torrent per gaudir d'estes festes que no són només nostres, sinó de tot aquell que les vulga gaudir.

Com la nostra pròpia població, com Torrent, a on va arribar la meua família materna allà pel 1954, des de La Almarça, a Conca. Els meus avis, Francisco i Natividad, amb huit fills baix del braç a la recerca d'una nova vida que els va portar a instal·lar-se a Torrent, a Ciutat Jardí, i a vendre fiambre primer ací, als peus d'esta Torre, on estava instal·lat el mercat, i després a la nostra esquena, al Mercat Central de Torrent i també al Sucrao, tant els meus avis primer com ma mare, les meues ties i els meus oncles més tard.

Ells emigraren i trobaren acollida a Torrent, com ho continuen fent tantes persones de tants orígens, de tantes comunitats i nacionalitats a les quals també convida a viure i sentir estes festes de Moros i Cristians de Torrent 2025 com a seues.

I a tots vosaltres, festers i disfrutons, d'un costat i de l'altre, de dins o fora de la festa, vos reitere l'agraïment per permetre'm ser la vostra pregonera enguany i vos desitge que estigueu passant i acabeu de passar les millors festes possibles.

Que l'espremeu i les visqueu com si foren les últimes, perquè sabem que la vida és hui.

I hui no diré que comencen les nostres festes de Moros i Cristians de Torrent 2025, però sí que diré, amb més raó si fos possible, que... **Torrent, estem en festes!!!**

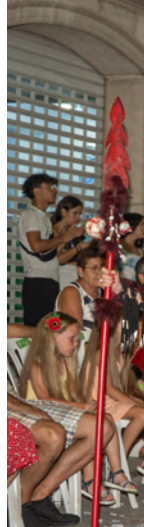
A gaudir-les! Moltes gràcies!!! Bona nit!

LA INDUMENTÀRIA EN LES FESTES DE MOROS I CRISTIANS

Les festes de Moros i Cristians són, més que una representació teatralitzada, una síntesi d'història, mite, religiositat popular i espectacle col·lectiu. El seu origen es remunta als segles medievals, quan les ciutats i viles recentment conquerides celebraven la victòria cristiana sobre l'Islam amb processons, autos sacramentals i jocs d'armes. Amb el pas dels segles, aquelles representacions van evolucionar fins a convertir-se en festes populars organitzades per comparses o "filaes", en les quals la desfilada i la indumentària adquiriren un paper central.

El vestit no és un simple adorn. Cada peça de la indumentària compleix funcions que van des de la identificació històrica fins a l'afirmació cultural, passant per l'expressió estètica i ritual.

RAONS HISTÒRIQUES DE LA INDUMENTÀRIA

EVOCACIÓ DEL PASSAT MEDIEVAL

El vestit funciona com una finestra simbòlica cap a l'edat mitjana. Encara que els dissenys actuals no són reproduccions arqueològiques exactes, evocuen de manera reconeixible l'època de la Reconquesta (segles VIII–XV). Així, en veure un cristià amb armadura o un moro amb turbant, l'espectador identifica immediatament el context històric que es rememora.

La festa, per tant, no pretén ser una lliçó d'història fidedigna, sinó una reinterpretació festiva i artística del passat, en què el colorit i l'espectacularitat s'imposen sobre l'exactitud.

HERÈNCIA CULTURAL

La indumentària festera no va nèixer de sobte, sinó que ha anat evolucionant al llarg dels segles. Als segles XVI i XVII els vestits eren molt més senzills, consistents en robes militars o de llaurador adornades amb creus o mitges llunes. A partir del Romanticisme, al segle XIX, es produí un auge de l'“orientalisme” i de la fascinació pel passat medieval. Fou aleshores quan els vestits començaren a carregar-se de fantasia, plomes, velluts i pedreria, buscant enlluernar el públic.

Hui, eixa herència artística continua viva: cada generació ha anat afegint elements estètics, sense esborrar el que hi havia abans, creant un llenguatge visual propi que ja forma part del patrimoni cultural.

IDENTITAT COL·LECTIVA

La indumentària distingeix cada fester com a membre d'un bàndol (moro o cristià) i, dins d'ell, d'una comparsa concreta. Així, no sols reflecteix un fet històric, sinó que també construeix identitat social i local.

Vestir-se de moro o de cristià és sentir-se part d'un grup, reforçar llaços comunitaris i transmetre un llegat familiar. En molts pobles, els vestits s'hereten, es reformen o es dissenyen conjuntament, cosa que aporta un fort component emocional.

LA FINALITAT DE VESTIR-SE AIXÍ

REMEMORACIÓ SIMBÒLICA

El vestit converteix el fester en actor d'una representació col·lectiva. En posar-se'l, deixa de ser un ciutadà qualsevol per a transformar-se en guerrer, cavaller o cabdill. Esta transformació ritual dona sentit a la festa: sense vestits, no hi hauria Moros i Cristians, perquè la indumentària és el vehicle a través del qual es fa present la memòria històrica.

ESPECTACLE I ESTÈTICA

La finalitat estètica és clau. La desfilada es converteix en una escenografia vivent que captiva tant el públic local com el visitant estranger. La riquesa visual —teixits brillants, plomes exòtiques, brodats d'or— genera un efecte de teatre en moviment.

En este sentit, els vestits no sols evoquen un passat, sinó que construeixen un present ple de bellesa i esplendor, amb una finalitat també turística i cultural.

DIFERENCIACIÓ DE BÀNDOLS

Els vestits permeten distingir, de forma immediata, quin bàndol es representa. L'espectador sap, sense necessitat d'explicació, qui és cristià i qui és moro. Esta dicotomia visual és essencial en la festa, ja que marca la tensió narrativa que culmina en la simbòlica conquesta de la ciutat per un dels dos bàndols.

CARACTERÍSTIQUES DE LA INDUMENTÀRIA CRISTIANA

ELS VESTITS CRISTIANS REPRESENTEN LA TRADICIÓ CAVALLERESCA I MILITAR DE L'EUROPA MEDIEVAL.

Armadures i cotes de malla: evoquen el cavaller templari o les ordres militars que acompanyaren l'expansió cristiana a la península. No són de ferro real (per a poder desfilars), però simulen la seua brillantor amb materials lleugers.

Símbols cristians: la creu és recurrent, siga en capes, escuts o cascos, recordant la dimensió religiosa de la contesa.

Colors sobris i metàl·lics: els tons platejats i daurats simbolitzen noblesa i poder, mentre que el roig i el blau evoquen regnes històrics com Castella o Aragó.

Armes medievals: espases llargues, llances, ballestes, totes elles més ornamentals que funcionals, completen la imatge guerrera.

Cascs i plomalls: els cascs remetent a la iconografia medieval i s'adornen amb plomes que aporten moviment i espectacularitat.

El conjunt transmet disciplina, força i religiositat.

CARACTERÍSTIQUES DE LA INDUMENTÀRIA MORA

Els vestits moros busquen ressaltar l'exotisme i la riquesa cultural del món islàmic medieval, encara que passats pel filtre de l'imaginari occidental.

Teixits sumptuosos: velluts, sedes i brocats carregats de brodats en or i plata, que evocuen l'esplendor dels palaus andalusins.

Colors vius: predominen els tons intensos (verd, porpra, roig) que transmeten vitalitat i contrasten amb la sobrietat cristiana.

Turbants i tocats: grans, ornamentats amb plomes o gemmes falses, aporten majestuositat i singularitat.

Armes corbes: simitarres, alfanges i llances, símbols característics de la tradició islàmica, transmeten agilitat enfront de la pesadesa de les armes cristianes.

Joieria i adorns: braçalets, collars, cinturons amples, sovint sobrecarregats, que reforcen la idea de luxe i poder.

El resultat és una imatge que combina fantasia oriental i teatralitat, evocant un passat idealitzat de sultans, emirs i guerrers.

FUNCIO ACTUAL DELS VESTITS EN LA FESTA

Identitària: Cada comparsa posseeix un vestit oficial que la distingeix. Açò fomenta un sentit de pertinença que va més enllà de la festa: es projecta en la vida social del poble tot l'any.

Artística: Els dissenyadors de vestits de Moros i Cristians són autèntics artistes. Les seues creacions són valorades com a obres d'art tèxtil i de brodat, amb concursos i premis en moltes localitats.

Turística i econòmica: L'espectacularitat de la indumentària converteix estes festes en un gran atractiu internacional, declarat en alguns casos Festa d'Interés Turístic Internacional. A més, el sector de confecció festera és una indústria que dona treball a tallers, artesans i brodadors.

Emocional i ritual: Per al fester, el vestit no és un disfressa que es posa un dia, sinó una part de la seua identitat personal i familiar. Representa la continuïtat d'una tradició que es transmet de pares a fills, reforçant la memòria col·lectiva.

La indumentària en les festes de Moros i Cristians és molt més que vestuari. És memòria històrica, art tèxtil, símbol d'identitat i expressió col·lectiva. Cada vestit encabeix segles de tradició i creativitat, combinant fidelitat al passat i fantasia festiva. En la desfilada, estos vestits converteixen els carrers en un escenari on la història reviu amb tota la seua força visual. I per als festers, l'acte de vestir-se suposa entrar en un paper ritual que els connecta amb les seues arrels, amb la seua comunitat i amb una tradició que continua viva gràcies a ells.

LA INDUMENTÀRIA COM A ÀNIMA DE LA FESTA

Parlar dels Moros i Cristians de Torrent és parlar, inevitablement, de la indumentària. Els qui hem viscut aquesta festa des de dins sabem que vestir-se de moro o de cristià no és posar-se un vestit qualsevol, sinó assumir un paper, una història i una identitat col·lectiva que ens uneix i ens emociona. Els nostres vestits no són disfresses: són l'ànima de la festa, l'element que la fa inconfusible i que li dona una personalitat pròpia dins del calendari festiu torrentí.

En cada filà i en cada comparsa hi ha un treball minuciós darrere de cada peça. Els teixits, els brodats, les armes ornamentals o els escuts no són simples adorns, sinó símbols carregats de significat. Un vestit cristià transmet força, heroisme i solemnitat; un vestit moro evoca exotisme, riquesa i majestuositat. I tots junts, quan arriben als carrers de Torrent, esdevenen un espectacle visual que ens fa sentir orgullosos de pertànyer a aquesta festa.

La Gran Entrada és, sens dubte, el moment en què la indumentària desplega tot el seu poder. La ciutat es transforma en un riu de colors, formes i textures que captiven a qui ens mira des de la vorera. Però darrere de cada vestit hi ha hores de dedicació, d'assaigs, de converses i d'il·lusions compartides. És en eixa desfilada quan entenem que la nostra festa és art en moviment.

Però Torrent té un tret que la fa encara més especial: la Conquesta Mora i la Reconquesta Cristiana. Dos actes que no sols rememoren la nostra història, sinó que la posen en escena davant del monument més estimat, la Torre. Allí, les túniques mores i les armadures cristianes prenen un valor escènic i simbòlic extraordinari. No és el mateix veure un vestit en una desfilada que veure'l davant la Torre, amb la pólvora, els parlaments i l'emoció col·lectiva. És allí on la indumentària es transforma en història viva.

I si parlem de futur, cal parlar de l'Entradeta Infantil. Veure als més menuts lluir els mateixos vestits que nosaltres, desfilant amb la mateixa passió i sentir-se protagonistes, és la millor garantia que la festa continuarà viva durant generacions. Els xiquets i xiquetes no sols es diverteixen, sinó que aprenen a estimar la festa a través de la indumentària, a reconèixer-se en ella i a sentir-la com a pròpia. És impossible no emocionar-se quan els veus desfilant, perquè en ells descobrim el demà de la festa.

Per això, quan parlem dels Moros i Cristians de Torrent, no podem separar-los dels vestits que els donen vida. Sense indumentària no hi hauria Entrada, ni Conquesta, ni Reconquesta, ni

Entradeta. La nostra festa és gran perquè té música, pólvora i germanor, però sobretot perquè té vestits que contenen històries, que expressen sentiments i que fan visible l'orgull d'un poble.

En definitiva, la indumentària no és un complement: és el cor dels Moros i Cristians de Torrent. És el que ens uneix, el que ens identifica i el que fa que, any rere any, esperem amb impaciència el moment de vestir-nos, mirar-nos al mirall i recordar que formem part d'una festa única i irrepetible.

LA INDUMENTÀRIA, LA PELL DE LA FESTA

Parlar dels Moros i Cristians de Torrent és parlar de la nostra pròpia història. Una història recent, sí, però plena de passió, de germanor i d'una identitat que s'ha anat teixint des d'aquell novembre de 1987, quan catorze torrentins van signar l'Acta de Constitució que donaria origen a la FMCT. Aquella primera comparsa, "Els Buadin'ss", fou la llavor d'una festa que hui ja ningú pot imaginar fora del calendari torrentí.

La festa va nèixer amb força, amb el suport de la ciutat i amb l'empenta d'un poble que volia unes Festes Majors vives i participatives. En pocs anys, Torrent va aprendre a fer festa a l'altura dels grans municipis morocristians del nostre territori. Hui, amb més de 3.000 festers i festeres i vint-i-quatre comparses i filaes, podem dir amb orgull que els Moros i Cristians són ja patrimoni immaterial de la ciutat.

Ara bé, si hi ha un element que ha marcat la diferència des del primer moment, aquest ha sigut la **indumentària**. El vestit és molt més que una tela o un disseny: és l'ànima visible de la festa, la pell que ens transforma, que ens converteix en guerrers, en dames, en capitans i alferes. Quan un torrentí o una torrentina es posa la indumentària de la seua comparsa o filà, ja no és només ell o ella: és història, és símbol i és orgull col·lectiu.

La indumentària parla per nosaltres, explica qui som i què representem dins del bàndol moro o cristià. Ens recorda que darrere de cada boato hi ha setmanes de treball, il·lusions compartides i un somni que es fa realitat al carrer. Els vestits de les capitànies i alferesies, especialment, són un cim creatiu: més elaborats, més simbòlics i més espectaculars. Són el reflex de la grandesa de la festa i, alhora, l'empremta que queda en la memòria de tots.

A Torrent, cada comparsa i cada filà ha anat construint la seua personalitat a través de la seua indumentària. És el nostre segell, la nostra bandera i la nostra carta de presentació davant el món.

I per això, per a entendre de debò la dimensió de la festa, cal mirar també cap a aquells que han posat pedra a pedra en este camí.

Comparses i Filaes de Torrent i el seu any de fundació

BÀNDOL CRISTIÀ

**MOLT HOSPITALÀRIA FILÀ DELS
CAVALLERS DE SANT JOAN DE JERUSALEM**
Any de fundació: 1993

**GRAN FILÀ CRISTIANA ELS FORQUERS DE
TORRENT**
Any de fundació: 1996

**FILÀ DE LES DAMES DELS BALLESTERS DE
L'AMAGADA DE LA PLOMA**
Any de fundació: 1997

**GUARDIANS DEL MOLT IL·LUSTRE
COMANADOR DE TORRENT, FRA PERE DE
GERALDO**
Any de fundació: 1997

**FILÀ DELS CAVALLERS DE FRAI HUG
DE FOLALQUER, CONQUERIDORS DE LA
TORRE**

Any de fundació: 1997

**FILÀ DELS POBRES COMILITONS DEL
TEMPLE DE SALOMÓ**

Any de fundació: 1998

**MOLT IL·LUSTRE FILÀ DELS CAVALLERS
TEMPLARIS DEL MONT SAGRAT**

Any de fundació: 1998

**DAMES DE CORPS DE LA REINA NA
VIOLANT**

Any de fundació: 1998

**FILÀ DELS CONTRABANDISTES DE LA
SERRA PERENXISA DE TORRENT**

Any de fundació: 1999

FILÀ CRISTIANA ALMOGÀVERS TORRENT

Any de fundació: 2000

ORDE DE SANTA MARIA DE MONTESA

Any de fundació: 2001

**FILÀ CRISTIANA DELS CAVALLERS I
DAMES DEL CID**

Any de fundació: 2003

BÀNDOL MORO

COMPARSA BUADIN'SS

Any de fundació: 1987

COMPARSA MORA ALFAQUÍES

Any de fundació: 1991

**MULADINS D'ALI-BUFAT MULEY DE
TORRENT**

Any de fundació: 1996

**COMPARSA MORA ABBASIES DE
TORRENT**

Any de fundació: 1997

ALMORAVITS DE TORRENT

Any de fundació: 1997

**HORDES BERBERISQUES DEL TEMUT
DRAGUT**

Any de fundació: 1997

COMPARSA SUMAYL'S DE TORRENT

Any de fundació: 1998

COMPARSA BENIMERINES DE TORRENT

Any de fundació: 1998

MOROS ALMOHADES DE TORRENT

Any de fundació: 2000

ASSOCIACIÓ CULTURAL COMPARSA MORA BEDUÏNS

Any de fundació: 2002

COMPARSA MORA OMEYAS

Any de fundació: 2004

CALIFATS SARRAÏNS DE TORRENT

Any de fundació: 2005

Aquest llistat és el millor testimoni de com Torrent ha crescut festivament en només quatre dècades. Cada comparsa i cada filà és un tros de la nostra història, i junts formen un mosaic únic, ric i divers que fa que cada juliol els nostres carrers esclaten en color, música i emoció.

La indumentària, com a pell de la festa, és el fil conductor que uneix passat i present, memòria i futur. I és gràcies a ella que, cada any, Torrent es transforma en escenari viu d'una història compartida.

CAPITANIES I ALFERESIES: L'ESPLENDOR MÀXIMA DE LA FESTA

Si hi ha un moment en què la festa dels Moros i Cristians de Torrent desplega tota la seua grandesa, és quan arriben les capitanies i alferesies. Els càrrecs festers són molt més que representants d'una comparsa: són els emblemes d'un any, els estendards d'una memòria col·lectiva i la cara visible d'un poble que es bolca amb ells. I eixa responsabilitat es tradueix, com era d'esperar, en uns vestits i en uns boatos que van més enllà de l'ornament per a convertir-se en autèntics espectacles.

Les capitanies i alferesies d'enguany ens recorden que la festa és també un relat en majúscules. Cada càrrec fester no sols desfila, sinó que encapçala una història, un símbol i un missatge. Ho veiem en l'orgull cristià dels **Comilitons**, amb una alferesia que fa tremolar la terra i alça la Torre com

a llegat etern. Ho veiem en la força femenina de les **Ballesteres**, amb una capitania triomfal que converteix les dones en protagonistes absolutes del combat i de la victòria.

Però Torrent també mira cap al bàndol moro amb la mateixa intensitat. Els **Sumayl's** ens regalen una alferesia espiritual i mística, on animals i humans es confonen per mostrar la transformació interior. I els **Beduïns**, amb la seua capitania, ens arrossequen al desert, on les estrelles guien un relat ple de màgia, saviesa i tradició nòmada.

És en aquests càrrecs on la indumentària arriba al seu punt àlgid. Els vestits són més espectaculars, més treballats, més carregats de simbolisme.

Els ballets i coreografies, més sorprenents i innovadores. Cada detall es cuida al màxim, perquè un càrrec no sols desfila: marca un any i deixa una empremta inesborrable en la memòria col·lectiva. Quan veiem passar una capitana o un alferes, darrere d'ells no sols hi ha persones, sinó un poble sencer que es reflecteix en la seua majestuositat.

Com a torrentins i torrentines, no podem oblidar que la festa també és això: moments que queden gravats per sempre. I enguany, les nostres capitànies i alferesies ens han tornat a demostrar

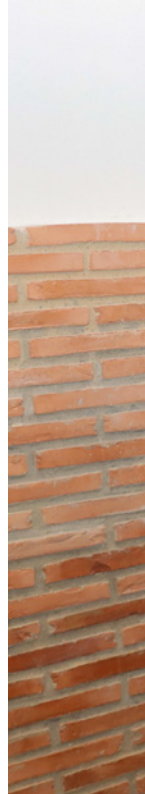
que la grandesa de la festa no està sols en el conjunt, sinó en aquells instants en què la il·lusió d'uns pocs es transforma en orgull de tots.

Perquè si els Moros i Cristians de Torrent són especials, és en gran part gràcies als qui assumeixen el repte de ser capitans i alferes. Ells i elles ens recorden que darrere d'un vestit i d'una carrossa hi ha una història compartida, un batec col·lectiu i una ciutat que viu, any rere any, la màgia irrepetible de la seua festa.

L'EXPOSICIÓ D'INDUMENTÀRIA “MOROS I CRISTIANS”: UN VIATGE PER LA NOSTRA TRADICIÓ

L'any passat, per primera vegada, Torrent va obrir les portes a una mostra dedicada exclusivament a la indumentària de les festes de Moros i Cristians. Hui, consolidada dins dels actes del 9 d'Octubre, aquesta iniciativa s'ha convertit en un referent cultural que ens permet mirar amb orgull la nostra festa des d'una nova perspectiva: la de l'art tèxtil i el simbolisme que amaguen els vestits.

Recórrer l'Espai Sant Gregori és endinsar-se en un autèntic museu viu. Cada fil, cada peça i cada complement que formen part de l'exposició contenen històries de generacions de torrentins i torrentines que han dedicat temps, il·lusió i creativitat a engrandir la festa. Les 24 filaes han posat el millor de si mateixes, aportant indumentàries que defineixen la seua essència i la seua manera d'entendre l'ostentació, l'estil i l'esperit festiu.

No sols es tracta de contemplar un vestit, sinó de reconèixer el treball minuciós d'artesans, modistes i creadors que, amb les seues mans, converteixen la tela i el metall en símbols d'identitat. Els cascos, les malles i els complements que acompanyen els vestits són també part d'un llegat col·lectiu que dona forma a la nostra festa i la projecta al futur.

Aquesta exposició és una finestra oberta a la història, una oportunitat per entendre que darrere de cada capità, de cada comparsa i de cada desfilada hi ha un patrimoni immaterial que va més enllà de la celebració. És també una invitació a gaudir de les festes des d'una mirada diferent, pausada i reflexiva, que ens recorda per què els Moros i Cristians són una de les tradicions més estimades de la nostra ciutat.

En definitiva, «Moros i Cristians» no és només una exposició d'indumentària, és un homenatge al treball silenciós de moltes persones i un espai per sentir-nos part d'una mateixa història compartida. Un motiu més per a viure amb orgull i emoció les festes que ens identifiquen com a poble.

CRÒNICA DE LES FESTES DE MOROS I CRISTIANS DE TORRENT 2025

MIG ANY FESTER

Torrent va començar a respirar ambient fester amb el **Mig Any de Moros i Cristians**, organitzat per la Federació de Moros i Cristians de Torrent (FMCT), amb la col·laboració de la filada Montesa i la comparsa Berberiscos. Després d'un esmorzar de germanor, l'Entraeta "Mig Anyera" va recórrer els carrers entre Monte-Sión i la Torre, oferint als torrentins un avanç de la gran Entrada de juliol.

El moment més emotiu va ser el **canvi de càrrecs** als peus de la Torre, on es van presentar els protagonistes de 2025: **Merce Mora** (capitana cristiana, Ballesteres), **Christian Triguero** (capità moro, Beduïns), **Pau Bermell** (alferes moro, Sumayl's) i **Julio Palop** (alferes cristià, Comilitons).

EXALTACIÓ DE CÀRRECS

L'Àgora del Parc Central es va omplir d'emoció amb la tradicional **exaltació dels càrrecs festers**. Una entrada solemne va donar protagonisme als alferes i capitans, que van rebre les seues medalles i estendards de mans de la regidora de Festes, **María Fernández Arazil**, i del president de la FMCT, **Xavi Santamaría**.

Els discursos dels càrrecs, especialment els de Merce Mora i Christian Triguero, van estar carregats de simbolisme i passió. Malgrat que la vetlada havia de continuar amb una gran revetlla, un fort vent va obligar a suspendre-la, però l'exemplar comportament de la ciutadania va demostrar la responsabilitat del poble torrentí.

INICI OFICIAL I OFRENA

La pluja va marcar l'inici de les festes. El **Pregó**, a càrrec de la periodista torrentina **Cristina Bea**, i altres actes previstos van haver de ser ajornats.

L'únic acte celebrat fou l'**Ofrena als Sants Patrons Abdó i Senén**, dins de la parròquia de l'Assumpció. Les comparses i filaes van participar en una emotiva cerimònia, on els capitans i alferes oferiren els estendards i símbols de la festa, pregant per unes bones celebracions.

ENTRAETA INFANTIL

Els xiquets i xiquetes foren protagonistes amb la **Entradeta Infantil**, que va recórrer els carrers des de Monte-Sión fins a la Plaça Major.

Amb vestits oficials de les seues comparses i filaes, els menuts demostraren que el **relleu generacional** de la festa està assegurat, enmig de l'aplaudiment i emoció de centenars de familiars i veïns.

CONQUESTA MORA DE LA TORRE

El bàndol moro, liderat pel capità **Christian Triguero** i l'alferes **Pau Bermell**, va aconseguir la **conquesta de la Torre**, després d'una intensa trabucada que va enfrontar ambdues hosts. El moment culminant fou quan Triguero va hissar la bandera mora sobre la Torre.

La jornada va estar marcada també per l'**homenatge pòstum a Diego Herreros**, capità cristià de 2008, en un acte carregat d'èmfasi i simbolisme.

RECONQUESTA CRISTIANA

La Plaça Major es va omplir de pólvora i emoció amb la **Reconquesta Cristiana**. La capitana **Merce Mora** i l'alferes **Julio Palop** van liderar la lluita per recuperar la Torre, que finalment va tornar al control del bàndol cristià.

Este acte va ser el preludi perfecte per a l'esperada Gran Entrada.

Plaça Major

EXCEPTO VECINOS

20
CALLE
BICICLETA

AJUNTAMENT
TORRENT

LA GRAN ENTRADA

Torrent va viure una de les nits més espectaculars dels últims anys amb la **Gran Entrada de Moros i Cristians**.

El bàndol cristià va obrir el desfile amb la **Alferecia Cristiana** de la filà Comilitons, sota el lema "*El llegat de la Torre*", amb ballets, escenes de lluita, màquines de guerra i la imponent presència de l'alferes **Julio Palop**. La **Capitania Cristiana** de les Ballesteres, liderada per **Merce Mora**, va sorprendre amb una proposta diversa i

espectacular, des d'inspiracions caribenyes fins a nòrdiques, culminant amb la seua entrada triomfal acompanyada de la Unió Musical de Torrent i l'estrena de la marxa “*Vuestra Merced*”.

El **bàndol moro** va captivar amb la **Alferecia Mora** de la comparsa Sumayl's, titulada “*Dola Re*”, una posada en escena plena de simbolisme i espiritualitat, amb el pas final de l'alferes **Pau Bermell**. La **Capitania Mora** dels Beduïns,

amb **Christian Triguero** com a protagonista, va transportar el públic a un viatge pel desert, amb mercats àrabs, animals reals, danses beduïnes i un relat llegendari sobre la vida nòmada.

La desfilada, retransmesa en directe, va deixar Torrent com a **capital festera de la Comunitat Valenciana**, amb milers de persones omplint els carrers i una participació multitudinària.

PROCESSÓ DELS SANTS PATRONS

Les festes van finalitzar amb la solemne **processó dels Sants Abdó i Senén**, patrons de Torrent. Filaes, comparses, autoritats i fidels van acompanyar les imatges pels carrers del centre històric, posant el **colofó religiós i tradicional** a unes festes que tornaren a demostrar la passió, la cultura i la germanor del poble torrentí.

ESPAI GRÀFIC DE LA FESTA

PROGRAMA D'ACTES I FESTEJOS 2025

Programa d'actes i festejos pensat en pictogrames
per a garantir la utilització en les festes de recursos
i elements que garantisquen l'accessibilitat de
persones amb diversitat funcional.

HIMNE DE TORRENT

*José Ortí Soriano, música.
Jesús Huguet Pascual, lletra.*

Conjugats passat i esperança,
el ràfol, el Mas, el Vedat,
reviscolen l'esforç d'una terra
ragada amb suor i llanura de mans.
Units férem de la pedra verd,
gents i ambicions conjugàrem.
Sobre el barranc escrivirem la història
que de Cabrera a la Torre reeix,
i bastírem els anhels d'un poble
que futur sens límit a l'home ofereix.
Units férem de la pedra verd,
gents i ambicions conjugàrem.
Davallarem al pretérit i traurem
dels avantpassats els espers cercats,
que Torrent els ofrena en imatge
de conquesta tenaç per vigor constant.
Units ferém de la pedra verd,
gents i ambicions conjugàrem.
Tota l'Horta, mà a mà, forma anell
que dansa envoltant l'essència del poble,
i esclata fulgent en un crit vibrant:
Honor als seus homens

VISCA TORRENT!

VISCA TORRENT!

HIMNE COMUNITAT VALENCIANA

Per ofrenar noves glòries a Espanya
tots a una veu, germans, vingau.
Ja en el taller i en el camp remoregen
càntics d'amor, himnes de pau!
Pas a la Regió
que avança en marxa triomfal!
Per a tu la vega envia
la riquesa que atresora
i és la veu de l'aigua càntics d'alegria
acordats al ritme de guitarra mora.
Paladins de l'art t'ofrenen
ses victòries gegantines;
i als teus peus, sultana, tons jardins estenen
un tapís de murta i de roses fines.
Brinden fruites daurades
els paradisos de les riberes;
pengen les arracades
baix les arcades de les palmeres.
Sona la veu amada
i en potentíssim, vibrant ressò,
notes de nostra albada
canten les glòries de la Regió.
Valencians en peu *alcem-se*.
Que nostra veu
la llum salude
d'un sol novell.
Per a ofrenar noves glòries a Espanya
tots a una veu, germans, vingau.
Ja en el taller i en el camp remoregen
càntics d'amor, himnes de pau!
Flamege en l'aire
nostra Senyera!
Glòria a la Pàtria!
Visca València!
VISCA! VISCA! VISCA!

Comerç
de Torrent
*Bones tendes
i bona gent.*

idea't | AJUNTAMENT
TORRENT

L'ATENCIÓ QUE RAONA

caixa popular
On t'ha estat.

De què parlem
quan parlem
de *raonar*?

Que eres tu qui
tria com vols que
ens relacionem.

Territori i ciutat

**Conservació de patrimoni
i rehabilitació urbana**

OFICINA MUNICIPAL DE VIVIENDA

 AJUNTAMENT
TORRENT

nouespais | torrent

Més informació:
96 156 04 56
nouespais@nouespais.es
www.nouespais.es

GRÀCIES

